

Посао, започет деведесетих година, а испланиран вероватно коју годину раније у кабинетима политичара, генерала и обавештајаца, приводи се крају. Реч је, наравно, о „послу“ који се реализује на просторима бивше Југославије у ширем, а на територији Србије у ужем смислу.

„Географска мапа југоисточне Европе је исцртана и завршена“, изјавио је сасвим недавно током посете Београду министар иностраних послова Немачке Гвидо Вестервеле. Немачки министар није рекао ко је исцртао ту мапу, али је више него јасно ко је аутор прекрајања граница и са каквим се намерама то ради.

Мислим да је било крајње нереално очекивати да ће Вашингтон и његови западноевропски савезници прихватити нашу резолуцију о Косову и Метохији, а поготову формулацију да „једностран сецесија није начин за стицање државности и решавање територијалних спорова“. То, једноставно, они нису могли да „прогутају“ јер би сами себи ускочили у уста. Било би превише наивно очекивати да ће западни савезници, после свега што су учинили на простору бивше Југославије, одједном одустати од својих намера и геостратешких циљева, да ће рећи да су погрешили и одустати од географске мапе којом се прекрајају границе у складу са сопственим интересима и геостратешким циљевима. Зашто су онда свесрдно помагали сецесију бивших југословенских република, заводили према Србији санкције, бомбардовали је, сатанизовали српски народ и приписивали му апсолутну кривицу за сва зла на Балкану деведесетих година, окупирали Косово и Метохију и подржали његову независност.

Нисам сигуран да се у делу наше јавности, па и у појединим политичким круговима, довољно озбиљно схвата порука која више звучи као претња и упозорење, а коју је изговорио потпредседник вашингтонског Кејто института Тед Карпентер. Он је рекао да су САД довољно утицајне да „учине живот врло тешким“ било којој земљи која се супротстави америчкој политици. Преведено на свакодневни језик, то би отприлике значило: или буди послушан, или ћеш добити по ушима. Такву претњу, у мање-више отвореној форми, износе и актуелни амерички политичари. Срби су, нажалост (а и многи

други), на својој кожи осетили да ово упозорење није гола фраза и да се у пракси примењује већ дуги низ година.

Да ли Србија и друге мале земље имају начин да се супротставе оваквој политици? Иако то звучи горко, чемерно, можда и фаталистички, чини ми се да – немају. Ту и тамо могу се чути констатације да „не треба напустити ниједно борилиште где још постоји простор за аргументе". За какве аргументе? Па зар нема довољно „аргумената" који сведоче да праве аргументе делиоци правде једноставно не желе да чују. То не значи да треба сагнути главу и ћутке трпети ударце. Али, не ударати главом о непробојан бетонски зид.

Вашингтон ни по коју цену неће дозволити да претрпи озбиљнији пораз на међународној сцени. Подвлачим, ни по коју цену. Чак и по цену агресије на Србију која је почињена 1999. да би се, између осталог, „очувао ауторитет НАТО пакта" уочи прославе његове 50-годишњице. А инсистирање на првобитном тексту наше резолуције и њено евентуално прихватање у Генералној скупштини (што је било крајње мало вероватно), значило би амерички пораз, али не и победу Србије. Вашингтон и његови савезници нашли би начин да се та „победа" претвори у Пирову. Задејствовао би механизам по коме ће, како то Карпентер каже, Америка учинити неподношљивим живот свакоме ко се супротстави америчкој политици.

Ми још увек осећамо страшне последице такве праксе од којих се неће опоравити ни наши потомци. Мислим да су наше руководеће личности имале у виду управо ту чињеницу када су прихватиле да се резолуција драстично промени. Дубоко верујем да због тога нису срећни, као што и верујем да су се у избору између два зла определили за оно мање.

Губитак Косова и Метохије за српски народ је права национална трагедија. Али, губитак Србије (са Косовом или без њега) јесте још већа трагедија. У народу постоји крилатица „боље гроб него роб". Али, постоји и она друга: „робом икад, гробом никад".

Далеко сам од помисли да Србија треба да пристане да буде „кумова слама" па да од ње граби и откида њене делове како се коме ћефне. Далеко сам такође од помисли да треба да се одрекнемо Косова и Метохије, да признамо независност и уско сарађујемо са „суседом". Али, бусање у прса о „патриотизму" не значи искрено и сврсисходно исказивање патриотских осећања. Политика је много суптилнија и озбиљнија ствар од онога како је то неуки појединци схватају, који деле „лекције" о патриотизму по разним

сајтовима и „пацке“ нашем министру спољних послова и актуелним политичарима. Стереотипна, ничим поткрепљена деоба на „патриоте“ и „издајце“ неће никога усрећити нити донети добра српском народу.

Истрпимо неправду али истовремено очувајмо достојанство, учврстимо веру у себе, престанимо са деобама и међусобним свађама. Ваљда време лажи, злочина, притисака, вечних условљавања и неправде неће вечито трајати.

Прочитао сам ове редове у неком листу и прихватам их као услов за опстанак и опоравак. Истрпимо неправду – да бисмо као народ и држава опстали, да би имао ко да учествује у обнови друштва када и ако дођу нека боља времена у којима ће снага права доминирати над правом снаге.

Због свега тога мислим да, најблаже речено, није коректно кривити и осуђивати садашњу владу за нови тежак шамар Србији који јој је задала „међународна заједница“. Без и најмање жеље да некога браним или нападам, мислим да би такав исход био исти при било којој влади. Уосталом, за последњих двадесет година имали смо различите владе, али ниједна није успевала да озбиљније брани и одбрани интересе земље ни на Косову ни на другим просторима. Политичка, морална и друга подршка Русије, Кине и других земаља у очувању територијалног интегритета наше земље је изузетно значајна, али, нажалост, не и одлучујућа у остваривању наших легитимних права. Однос политичког (па и финансијског и војног) утицаја и моћи на међународној сцени је још увек у корист Вашингтона и његових савезника.

И уместо јединства и заједничких напора да се што је могуће више ублаже последице ударца који нам је задат, да се „извуче“ оно што се у садашњим околностима може извући, уочавају се покушаји да се из тога – из несреће српског народа – извуку страначки политички поени. Тим поводом, пада ми на ум мисао коју је изговорио дворски луда на двору руске императорке Ане Јоановне још у 18. веку: Руси не треба да сеју жито, они сами себе једу и од тога су сити. Има момента када помислим да ни Срби из истог разлога не треба да сеју жито.

Да ли је последњим догађајима око Косова и Метохије отворена Пандорина кутија? Мислим да није. Прочитајте шта кажу амерички званичници: мишљење Међународног суда „скројено“ је искључиво за „косовску јединствену чињеничну ситуацију“ и да се генерално не односи на право на самоопредељење или сецесију. О евентуалним

будућим сличним ситуацијама одлучиваће се „од случаја до случаја". То значи да је право на самоопредељење и сецесију – селективно. Онај ко се не буде понашао у складу са глобалним интересима великих, може добити по ушима.

Руски политиколог Сергеј Марков каже да је сада, после одлуке Међународног суда, „свима јасно да уколико је твој патрон НАТО, онда се може газити било која међународна норма, може се започињати и водити рат а да се за то не сноси никаква одговорност".

Двојни стандарди се, уосталом, и не поричу. Директор руских и азијских програма америчког Центра за светску безбедност Николај Злобин на једном недавном састанку у Русији казао је да „ниједна држава више није суверена у класичном смислу те речи". По његовом мишљењу, двојни стандарди у политици су „потпуно нормална ствар. Ако треба и тројни и ко зна колико стандарда. Што више стандарда, то успешнија политика. Битни су национални интереси. Ако они захтевају различите стандарде, треба их примењивати. Политика није кривични законик па да важе универзални стандарди".

Живимо у време када се зарад долара, нафте, војних база и утицаја у свету жртвују читави народи и државе. Такав је, нажалост, данас свет. Таква је пракса која се у многим сегментима коси са нормама међународног права, тековина цивилизације, демократије, слободе, истине и правде.